

PRAKTISCHE THEOSOFIE

een cursus in tien brieven

door

dr. G. S. ARUNDALE

7. De belangensfeer van het leven

1961

UITGEVERIJ THEOSOFISCHE VERENIGING, NED. AFD.
AMSTELDIJK 76 - AMSTERDAM-Z.

7. DE BELANGENSFEER VAN HET LEVEN

Alle soorten mensen, rassen en volken met even zovele gewoonten en levensbeschouwingen, vormen deze onze wereld en dragen tot de rijkdom van haar cultuur bij. Velen echter, die gebonden zijn aan hun kleine ervaringsgebied, kunnen niet de schoonheid zien van dit gevarieerde patroon van de mensheid en zijn tegenstanders van alles, wat niet binnen hun onmiddellijke gedachtensfeer over het leven valt. Echter is voor geluk en vrede waardering van alle volken noodzakelijk en de Theosofie helpt daaraan mee door ons de vele volken te tonen met hun eigen godsdiensten, hun gezichtspunten, gewoonten en ideeën, die tezamen klassen vormen in een school, waardoor de ziel zich in leven na leven voortbeweegt, tegelijkertijd steeds ruimer ervaringen opdoend en haar eigen aard iets van de eigenschappen van ieder van hen eigen makend.

Nog een hulpmiddel om dit te leren begrijpen is het besef, dat de mensen, die u dagelijks ontmoet, vrienden, familie, collega's en uzelf niet minder, allen voortgaan op één van de verschillende lijnen van ontwikkeling, terwijl zij zich in verschillende stadia van onvolmaaktheid bevinden. Want de mensheid evolueert, in haar psychologisch aspect, volgens zeven bepaalde typen, waarvan er één in elk individu overheerst. De meerderheid van menselijke wezens volgt de lijn van de minste weerstand en ontwikkelt de eigenschappen van dat type alléén, maar zij, die gevorderd zijn op de weg der evolutie,

weerkaatsen in toenemende mate van volmaaktheid de eigenschappen van alle typen.

Deze wetenschap helpt ons om het temperament van elk individu te leren begrijpen en dan ziet u zijn handelingen als uitdrukkingen van de kracht en van de dienovereenkomstige zwakheden van zijn type. In dit licht gezien, wordt critiek omgezet in een onpersoonlijke waardering van de mens, wiens zwakheden u nu kunt zien in verband met de kracht, die ze zullen worden.

De zeven facetten der mensheid

Misschien zijn degenen, wier type het gemakkelijkst te herkennen is, zij, die regeren en besturen: de staatslieden, grote organisatoren, bevelende leiders, de vechters, de pioniers, de helden. Zij zijn positief, op de voorgrond tredend en daardoor moeten zij noodzakelijkerwijs domineren. Zij zijn meestal stormvogels, roekeloos, geen acht slaand op regels en verordeningen, maar dikwijls liefhebbend en geliefd, terwijl zij een vrijgevig en ridderlijk leven lijden temidden van de stormen, die zij zelf hebben ontketend. Na vele levens met dergelijke ervaringen in vele landen en onder verschillende omstandigheden, zullen zij de sterke, altruïstische, maar vastbesloten wereldleiders worden, die de eigenschappen van tederheid, menselijkheid en geduld door hun daden aantonen. Maar in de beginstadia van hun groei zijn zij ambitieus, arrogant en koppig.

De werkelijke leraren en de werkelijke priesters worden in de tweede groep gevonden, die gevormd wordt door hen, die leiding geven door een bepaalde

inspiratie, in wie wijsheid eerder dan geleerdheid leeft en die de glorieuze kalmte van grote hoogten uitstralen, die op een wonderlijke manier alles voor allen betekenen. Er is om hen heen een zekere diepte van leven, een kalmte, die onder alle omstandigheden bewaard blijft, een begripen, een kracht van succesvolle behulpzaamheid. Maar in de beginstadia vindt men hooghartigheid, eigenzinnigheid, verachting en onverschilligheid.

De abstracte bestudeerder van filosofie is het derde temperament, de scheppende kluizenaar, die droomt, zoekt en actief zijn eigen innerlijk leven onderzoekt en niet rust vóór hij begrepen heeft. Hij stelt belang in astrologie en andere takken van wetenschap, en onderzoekt het gebied van de hogere abstracties, die de verborgen zijde der natuur betreffen. Mensen in deze groep kunnen zich in hoge mate aanpassen, omdat het hun aard is, overal te zoeken. Hun zwakheden zijn: pronk, trots, cynisme, indolentie en afzijdigheid, terwijl de correctieve eigenschappen zijn: toewijding, precisie en medeleven.

In de vierde groep zijn die mensen te vinden, die een harmonieërende invloed bezitten, die het vermogen bezitten, om werkelijke en blijvende aanpassingen teweeg te brengen. Zij halen uit elke verwarde situatie haar inhaerente harmonie naar voren. Voordat zij de sereniteit en het evenwicht tussen lichaam, begeerten en geest bereiken die het vervolmaakte type karakteriseren, zijn ze impulsief, heftig van temperament, en van een wanordelijke veelzijdigheid.

Hij, die de geest tracht te ontwikkelen, die rechtstreeks kennis najaagt, behoort tot het vijfde type en terwijl het doel wordt gevormd door eerbied, begrip en breedheid van opvatting, vertoont deze mens in het beginstadium bekrompenheid, vernietigende critiek, een gevoel van superioriteit.

In het zesde type zijn vurige toewijding, heiligheid en blijvende aspiraties verenigd. Hier is de ijveraar voor grote zuiverheid, tolerantie en gezond verstand, maar op de weg naar die schoonheid van karakter zijn jalouzie, sectegeest, intolerantie, impulsiviteit en wreedheid te vinden.

Scheppende activiteit is het wachtwoord van de laatste groep en hier worden de kunstenaars gevonden, de boodschappers der schoonheid, zij, die begiftigd zijn met een creatieve geest, wier vervolmaakte eigenschappen zijn: gratie, harmonie, eenheid, nederigheid, waardering; op de weg naar dit doel bevinden zich orthodoxie, hypocrisie, gevoelens van eigenwaarde, verwaandheid en kwezelachtigheid.

Als wij deze eigenschappen begrijpen, dan zal ons verlangen om anderen naar ons eigen model te vervormen, niet meer bestaan, omdat wij weten, dat iedereen zijn eigen bepaalde patroon volgt; evenmin zullen zijn tekortkomingen ons minder begrijpend en waardierend maken, omdat wij weten, dat die zwakheden het voorspel vormen voor de grootheid in de toekomst. Zo zullen wij gelukkig leven temidden van de vele typen, terwijl onze eigen karakters verrijkt worden door de omgang met hen.

Werk is zichtbaar-gemaakte liefde

Werk, dat de geest vrij maakt, is vol van het vermogen om te groeien, hetzij het verkeerde, of goede resultaten oplevert. Handwerk of hersenwerk — want ons karakter wordt evengoed door de handen als door de geest en de emoties gevoed —, elk beroep of vak, elke bezigheid, is een stap in de richting van zelfverwerkelijking, en een gelegenheid om te dienen, een kanaal, waardoor wij een offer kunnen brengen aan de gemeenschap.

Zoek dan naar de mogelijkheden tot groei in het werk, dat u verricht. Als het saai en fantasieloos schijnt, moet u eens trachten te ontdekken, of u uw fantasie kunt leggen in uw verrichtingen, want werk moet benaderd worden in een geest van creativiteit. Welk een gelegenheid tot het bestuderen van de menselijke natuur wordt ons verschaft door werk, dat ons in contact brengt met vele mensen! Waar kunt u beter leren eenvoud te betrachten, dan in de dagelijkse omvang met kinderen? En is niet het huis-houdelijke werk een dienstbaar zijn aan hen, die u liefheeft? Er is wel eens gezegd, dat werk zichtbaar-gemaakte liefde is; en dat werken met liefde betekent: „het weven van een kleed met draden uit uw eigen hart, wetende dat hij, die gij bemint, dat kleed zal dragen . . . Het is: alle dingen die gij maakt, laden met iets van uw eigen geest . . .”

De proef op de som of het werk de moeite waard is, wordt gevormd door de mate, waarin het individu de vruchten van zijn pogingen met vreugde uitdeelt aan de gemeenschap waarvan hij deel uit-

maakt en aan zichzelf. Hij heeft recht op comfort zowel als op datgene, wat noodzakelijk is, zodat hij rustig kan leven. Maar niettemin heeft hij een verplichting ten opzichte van de gemeenschap en veel van het leed in de wereld is te wijten aan het feit, dat men geconcentreerd is op het individu, ten koste van de groep. Zij groeien samen, of helemaal niet.

Laten wij er dus voor oppassen, onszelf ongelukkig te achten als wij onze tijd grotendeels moeten wijden aan ons werk, terwijl wij liever bezig zouden zijn met dingen, die schijnbaar meer geestelijk zijn. Het is een vergissing, te geloven, dat wij alleen goed doen als we het goede prediken of als wij bezig zijn met filantropische activiteiten. Hoeveel ernstige mensen wensen niet, vrij te zijn van de noodzaak hun brood te verdienen, opdat zij hun tijd aan het dienen van de mensheid zouden kunnen wijden! Alsof men met het verdienen van het eigen brood de mensheid niet dient! Alsof deelnemen aan het zakenleven niet een even schone bijdrage aan de gemeenschap vormt als gevoelvolle toespraken! Wij moeten het zakenleven en de beroepen verheffen en het werk waardig maken.

Wat betekent godsdienst voor u?

De godsdienst vormt een andere bepaalde manier om de ziel te ontwikkelen, maar weinigen zijn in staat om de eenvoudige essenties van een geloof los te maken van de talloze grove bijzaken, die door de eeuwen heen eraan zijn toegevoegd; weinigen beseffen, dat het Leven oneindig veel meer betekent dan vorm; en dat een deel van de kern-waarheden van

elke grote godsdienst ligt in zijn nauwe verhouding tot alle andere godsdiensten.

Er zijn maar weinigen, die het Leven op de aller-eerste plaats zetten, terwijl ze dogma's en leerstellingen, vormen en ceremonies op de achtergrond schuiven! Weinigen vinden secten, dogma's, vormen en verschillen van minder betekenis en geven de grootste betekenis aan de grote eenvoud van het leven van de Stichter en aan de prachtige gift van Zijn geloof aan de hele wereld.

Wij willen, dat de godsdienst een mooie en eenvoudige inspiratie voor ons is; wij willen erdoor verrukt en aangespoord worden en wij wensen geen lijst van regels. Hij moet als een stralend licht zijn, verlokkend en schitterend mooi, niet een autoriteit, waaraan wij moeten geloven tot behoud onzer zielen. Godsdienst zou geassocieerd moeten zijn aan ontspanning en rust, zodat de ziel kan luisteren en vreugde scheppen in haar eigen mooie herinneringen. Want de ziel kent deze diepe waarheden des Levens en de ziel herinnert ze zich, hoewel dat niet het geval is met haar nieuwe voertuigen.

Elke grote godsdienst drukt haar eigen aspect van schoonheid, waarheid en doel uit en komt voort uit een grote groep van Leraren, die in de grootste kameraadschap tezamen (hoewel elk op een andere wijze) de wereld dienen. Deze Grote Leraren verschijnen van tijd tot tijd in de wereldgeschiedenis om het leven aan te passen aan de eeuwige werkelijkheid, om bestaande Waarheidsvormen te hervormen en nieuw leven in te blazen en om aan toekomstige beschavingen diè facetten van de grote dia-

mant van het Werkelijke te tonen, waardoor die toekomst het beste tot ontwikkeling kan komen. En elke Leraar komt niet alleen tot ons om de Waarheid te onthullen, maar ook — en niet minder — om een levend voorbeeld te zijn van die Volmaakte Mens, die wij eenmaal zullen zijn.

Hoewel bekering op zichzelf een innerlijke ervaring kan zijn, is de keuze van een bepaalde godsdienst zelden bepaald door overtuiging en besef. Vaker is zij te wijten aan de omgeving, het land, of zelfs de plaats waar men geboren is. Wanneer men eenmaal beseft, dat de grote godsdiensten voortkomen uit één Bron, de grote Broederschap van Leraren van de Mensheid, dat elke godsdienst is opgebouwd op dezelfde fundamentele beginselen, maar elke godsdienst in de vorm, die het meest geschikt is voor de tijd en de rassen, aan wie hij wordt gegeven; als men eenmaal ziet, dat de ziel — in haar groeiproces — de godsdienst van vele landen en rassen in vele perioden van de wereldgeschiedenis heeft beleden en in die verschillende godsdiensten gereïncarneerd is; wanneer men deze dingen begrijpt, dan wordt verdraagzaamheid jegens andere geloofsvormen geboren en de ijver om anderen te redden en te bekeren verdwijnt.

En dan gaat u de godsdienst, waarin u gelooft, beschouwen en u daagt die keuze uit en gaat zich afvragen, waarom u gelooft. Is het een oprecht geloof of een, dat ontstaan is door een verlangen, uw ziel te redden van een vreselijk lot na de dood, door de hoop op toekomstig gemak en comfort in een plaats, die hemel genoemd wordt?

Uw verhouding tot de staat is tweevoudig

Van alle mogelijkheden die bestaan voor de groei der ziel, wordt het burgerschap misschien het minst begrepen en bewust benut. Een goed burger zijn, vereist de vervulling van twee plichten: de plicht van het individu en die van de Staat. In de eerste jaren van het kind bestaan er alleen maar rechten. Maar spoedig komen er plichten, zelfs vóórdat de jaren van volledig en actief burgerschap aanbreken, want vanaf onze geboorte is de Staat onze beschermer en wij moeten hem bij de allereerste gelegenheid eren en zijn wetten eerbiedigen, terwijl de Staat op soortgelijke wijze het individu eert en zijn vrijheid eerbiedigt. Burgerschap is dus een steeds wijder wordende omtrek van zowel plichten als rechten.

Zij, die nog héél jong zijn, hebben zowel het recht als de plicht om gezond en gelukkig te zijn en geluk te geven. Dan strekt het burgerschap zich uit tot het thuis en de omgeving, waar de rechten vanzelfsprekend zijn, maar waar het toch een plicht is om een bron van geluk en vrede te zijn. Hierna komt in de zich steeds uitbreidende kring het burgerschap van de school, het dorp, de stad, de universiteit, de provincie. En het geheel van dit alles wordt bekroond met het burgerschap van het volk en het grotere van de wereld, die evenzeer zowel rechten als verplichtingen inhouden.

Burgerschap is patriotisme, eer en dienst; patriotisme, dat liefde voor het eigen land is, maar ook een oprechte waardering inhoudt voor andere landen, dat het grotere wereldburgerschap tracht te verwe-

zenlijken; eer, die wordt uitgedrukt in de eerbied voor de grote tradities van het land, voor de voorbije roem, eerbied voor de vrouwen, voor de wetten en voor het hoofd van de Staat: de keizer, de koning of de president; eer, die tot uitdrukking komt in goodwill jegens alle medeburgers, in medeleven met alle jongeren, zowel menselijke als nog-niet-menselijke, en in zelfbeheersing die zelfrespect is; dienst, die tot uitdrukking komt in de erkenning van burgerplicht, in verantwoordelijkheid voor de waardigheid, de reinheid en de schoonheid van de omgeving; dienst die tot uitdrukking komt door deelname aan burgerlijke zaken, in de steun aan eigen industrieën, door het behulpzaam zijn aan de Staat bij het innemen van haar juiste plaats in internationale zaken en door het gehoor geven aan haar oproep als het noodzakelijk is om de zaak van Vrede en Eer te verdedigen.

Aanbevolen lectuur: „De zeven stralen”, Ernest Wood; „Weest gijlieden volmaakt”, Geoffrey Hodson; „Het geheim van onze dagelijkse taak”, Annie Besant; „De essentiële eenheid van alle godsdiensten”, Bhagavan Das; „De profeet”, Kahlil Gibran.

THEOSOFISCHE
SIBLIOTHEEK
Tolstraat 154 Amsterdam

- 1 SEP. 2012